

Хмельницький, 24-25 квітня 2015 року). Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2015. С. 135-137.

5. Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 1 від 26.04.2002 р. Постанова пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2-ге видання. Київ : Алерта; ЦУЛ, 2011. С. 54-56.

6. Матвійчук В.К. Місце і час вчинення злочину як ознаки об'єктивної сторони діяння, передбаченого ст. 158-2 КК України. Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Кримінальне право в умовах глобалізації» (25 травня 2018 року) – м. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія» Південний регіональний центр Національної академії правових наук України, 2018. С. 64-66.

7. Панов М.І. Об'єктивна сторона злочину. Кримінальне право України. Загальна частина : Підручник для юрид. вузів. і фак. / М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, В.І. Борисов та ін.; За ред. професорів М.І. Бажа-нова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. Х. : Право, 1997. С. 91–116.

8. Баулін Ю. В. Повторність, сукупність та рецидив злочинів. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, Л.М. Кривоченко та ін.; за ред. проф. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – 3-те вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2007. С. 258-287.

9. Тацій В. Я. Суб'єкт злочину. Кримінальне право України. Загальна частина : Підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, Л.М. Кривоченко та ін.; за ред. проф. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 3-є вид., перероб. і допов. Київ : 2007. С. 148-160.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-118>

МОНІТОРИНГ ТА СПІВПРАЦЯ ГРОМАДСЬКОСТІ З МИТНИМИ ОРГАНАМИ ЯК ФОРМИ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ У ФОРМУВАННІ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ

Яромій Іван Васильович
кандидат юридичних наук

У сучасному світі, де глобалізація та міжнародна торгівля відіграють ключову роль, ефективна державна митна політика є надзвичайно важливою для економічного розвитку та національної безпеки кожної

держави. У цьому контексті, участь громадськості у формуванні державної митної політики стає необхідною умовою для забезпечення прозорості, ефективності та справедливості митних процедур. Моніторинг та співпраця громадськості з митними органами є ключовими формами такої участі, що дозволяють враховувати інтереси різних груп суспільства та підвищувати якість прийнятих рішень.

Співпраця з громадськими організаціями як форма участі громадськості у формуванні державної митної політики може відбуватись у вигляді спільних заходів, спрямованих на підвищення обізнаності громадян з питань державної митної політики. До прикладу, публічне обговорення теми «Митний реєстр об'єктів ІВ: нова митниця - нові виклики», організоване Комітетом з інтелектуальної власності Асоціації правників України [1], круглий стіл, присвячений темі "Впровадження митних процедур відповідно до європейської практики: яких змін очікувати українському бізнесу? Практичні аспекти" [2], Круглий стіл «Митна політика України в реаліях сьогодення» [3].

Прикладом залучення громадських організацій до моніторингу діяльності митних органів як форма участі громадськості у формуванні державної митної політики може слугувати, проведення Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій спеціального опитування підприємств – учасників ЗЕД на тему «Спрощення процедур торгівлі – 2022» у ході якого було опитано 366 підприємств-учасників ЗЕД в більшості регіонів України, з метою дослідження оцінки ефективності роботи митниці в умовах дії воєнного стану в Україні, визначення проблем, з якими стикається бізнес, та підготовки відповідних рекомендацій [4]; проведення Моніторингу ефективності роботи Державної митної служби за 2020-2022 роки, що включало показники щодо: даних, отриманих від Держмитслужби України; розрахунків та аналізі даних; інших відомостях з відкритих джерел [5] проведення Круглого столу, присвяченого темі «Інституційна спроможність митних органів: кадрово-інструментальна складова», в якому прийняли участь Голова Професійної спілки працівників митних органів України, керівники обласних профспілкових органів, працівники митних органів, науковці, експерти, представники Громадських організацій «Молодіжний центр розвитку» та «Партнерство». Захід став унікальним у своєму роді, оскільки зміг стати платформою для прямого діалогу між представниками профспілкових органів центрального та обласного рівнів, посадових осіб митниці, наукової спільноти та громадськості в спільному інтересі до становлення ефективної державної політики в митній сфері, виявленні проблемних кадрових питань та виробленні спільних шляхів їх вирішення [6].

Залучення представників громадськості до роботи комісій, які займаються розробкою та реалізацією митної політики як форма участі громадськості у формуванні державної митної політики може відбуватись у вигляді утворення Громадською радою при Держмитслужбі України постійних та тимчасових робочих органів (правління, секретаріат, комітети, комісії, експертні групи тощо) [7]. Окрім цього, громадськість має змогу долучатись до роботи Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики. Для обговорення законопроектів на офіційному веб сайті Комітету створено публічну площадку для обговорення законопроектів, де відображається інформація про законопроекти, що перебувають в статусі «на обговоренні». Окрім цього, на публічній площадці для обговорення законопроектів є функціональна можливість запропонувати законопроект для обговорення. Водночас при переході за посиланням таких можливостей не відкривається, що потребує технічного доопрацювання. Із позитивного слід відмітити, що робота Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики є відкритою, а засідання транслюються у режимі відеоконференції [8]. Також є практика залучення до роботи Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики експертних груп в склад яких включаються представники громадськості, науковці та інші експерти, які мають відповідні знання та досвід у митній сфері. Така практика є позитивною, водночас потребує нормативного врегулювання у вигляді розробки відповідного порядку створення експертних груп при Комітеті Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики.

Висновки. Моніторинг та співпраця громадськості з митними органами вважається ефективними механізмами участі громадян у формуванні державної митної політики, оскільки покликані сприяти: підвищенню обізнаності громадян з питань державної митної політики шляхом проведення спільних заходів та публічних обговорень; забезпеченню зворотного зв'язку між митними органами та бізнесом шляхом проведення опитувань та досліджень; виявленню проблемних питань та пошуку шляхів їх вирішення шляхом проведення круглих столів та дискусій; підвищенню прозорості та ефективності роботи митних органів шляхом громадського моніторингу.

Для подальшого розвитку цих форм участі громадськості необхідно: забезпечити систематичне проведення спільних заходів та публічних обговорень з актуальних питань державної митної політики; залучати до моніторингу діяльності митних органів широке коло громадських організацій та бізнес-асоціацій; забезпечити відкритість та доступність

інформації про діяльність митних органів; враховувати результати моніторингу та співпраці при прийнятті рішень у митній сфері.

Література:

1. Митний реєстр об'єктів інтелектуальної власності: нова митниця - нові виклики. URL: <https://uba.ua/ukr/events/3384>
2. Запровадження європейських принципів роботи є одним з основних напрямків реформування митниці - круглий стіл. 2021 р. Офіційний веб сайт Держмитслужби України. URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/zaprovadzhennia-ieuropeiskikh-printsipiv-roboti-ie-odnim-z-osnovnikh-napriamkiv-reformuvannia-mitnitsi-kruglii-stil-644>
3. Мережко Н. В. Круглий стіл «Митна політика України в реаліях сьогодення». 2024. URL: <https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=47404&uk>
4. Моніторинг роботи митниці очима бізнесу Інститут економічних досліджень та політичних консультацій – 2022. URL: <http://www.ier.com.ua/ua/publications/reports>
5. Моніторинг ефективності роботи Державної митної служби за 2020-2022 роки. Веб сайт Громадської організації «Інститут соціально-економічної трансформації». 2023. URL: <https://iset-ua.org/ua/doslidzhennya/item/202-monitorynh-efektyvnosti-dms-2022>
6. Інституційна спроможність митних органів: кадрово-інструментальна складова. Круглий стіл ГО «Молодіжний центр розвитку». 2024. URL: <https://www.facebook.com/groups/426288814076785/>
7. Положення про Громадську раду при Державній митній службі України: Наказ Державної митної служби України від 18.02.2021 року №110. URL: <https://customs.gov.ua/polozhennia-gromrada#scrollTop=0>
8. Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики. URL: <https://komfinbank.rada.gov.ua/>